

Stanisław Godlewski

W dyskusji nad tezami na V Zjazd PZPR

Palestra 12/10(130), 3-6

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

STANISŁAW GODLEWSKI

W dyskusji nad tezami na V Zjazd PZPR

Zbliża się V Zjazd PZPR, którego uchwały wytyczą dalszą drogę budownictwa socjalistycznego w naszym kraju, drogę ekonomicznego, społecznego i kulturalnego rozwoju. Program realizacji tych kierunków zawarty jest w tezach zjazdowych uchwalonych na XII Plenum.

Powszechna dyskusja przedzjazdowa nad tezami ujawnia bogactwo myśli, których wypełnienie praktyką dnia codziennego pozwoli zrealizować ambitne zadania. W toku tej dyskusji poszczególne środowiska konfrontują swoje możliwości z określonymi zadaniami, analizują przewidywane trudności i szukają nowych rozwiązań co do szybkiego i pełniejszego osiągnięcia celu.

Tezy podkreślają, że decydujący wpływ na realizację zadań ma rozwój świadomości społecznej i ideowo-polityczne zaangażowanie. W szczególności odnosi się to do działalności inteligencji humanistycznej, inteligencji kształtującej nadbudowę socjalistycznego państwa. Fakt ten wkłada na tę warstwę społeczną i poszczególne jej środowiska bardzo odpowiedzialne obowiązki w zakresie zarówno ich „produkcji”, jak i prezentowania postaw moralnych i politycznych. Tezy zwracają na to zagadnienie uwagę przede wszystkim z dwóch powodów. Po pierwsze dlatego, że w środowisku inteligenckim przetrwały u wielu jego przedstawicieli pozostałości ideologii burżuazyjnej i moralności drobnomieszczańskiej, a po drugie dlatego, że oddziaływanie wrogiej propagandy obliczonej na psychologiczną erozję socjalizmu skierowane jest głównie na inteligencję.

W ostatnich latach obserwujemy szczególne nasilenie nacisków psychologicznych i dywersji ideologicznej, przy wykorzystaniu środków masowego przekazu, również na adwokaturę jako jedną z warstw inteligencji, która ze względu na sposób wykonywania zawodu i zakres jej oddziaływania społecznego jest dla wrogów naszego ustroju „łakomym kąskiem”. Usiłowania te, realizowane m. in. przez fałszywą informację o postawie politycznej środowiska, dążą do wbicia kłina między adwokaturę i klasę robotniczą, starają się przez przeinaczenie faktów stwo-

rzyć w środowisku niewłaściwą atmosferę wokół organów samorządu zawodowego, a ponadto usiłują wywierać presję psychologiczną na poszczególnych członków organów samorządu, aby wywołać w nich zwątpienie co do słuszności ich działania.

Z doświadczenia wiemy, jak wychwalano nieprawidłowe postawy niektórych jednostek i jak nadawano im rozgłos, aby w ten sposób wpłynąć na zmianę poglądów środowiska adwokackiego w tej kwestii oraz na decyzje organów samorządu przez uciekanie się do plotki i szantażu. Wszystkim tym usiłowaniom adwokatura dała i daje właściwą odpawę swoją codzienną postawą zawodową i polityczną. Konieczna jest jednak stała czujność po to, by jednostki, na których koncentruje się uwaga propagandowa i których świadomość polityczna tkwi nadal w minionych dniach, nie mogły wpływać na postawę innych, by nie wypaczały rzeczywistego stosunku środowiska adwokackiego do budownictwa socjalizmu.

Wroga propaganda, szermując hasłami „wolności” i „demokratyzacji”, wypełnia ją treścią odpowiadającą jej rewizjonistycznym interesom, co ludzi politycznie niewyrobionych może sprowadzać na manowce myślowe, wprowadzać w błąd. Z tych względów konieczna jest właściwa polityczna informacja i doskonalenie form podnoszenia świadomości politycznej. Zadanie to spoczywa w równej mierze na wszystkich organach samorządu zawodowego oraz na organizacjach politycznych działających w adwokaturze. Działanie polegające na pogłębianiu integracji społecznej w zakresie wpływania wychowawczego na zmianę mentalności, na likwidację nawyków burżuazyjnego, drobnomieszczańskiego myślenia — będzie się przyczyniać do budzenia świadomości socjalistycznej.

Ostatnie lata dowodzą niezbicie, że adwokatura dobrze widzi swoje miejsce zarówno w życiu społecznym, jak i w wymiarze sprawiedliwości socjalistycznej Polski Ludowej. Zaangażowanie społeczne adwokatów w licznych organizacjach społecznych, w radach narodowych i we wszelkiego rodzaju akcjach społecznych wynika z jej świadomości niesienia swego wkładu w kształtowanie socjalistycznego budownictwa i w kształtowanie socjalistycznych stosunków międzyludzkich. Świadczy to zarazem o tym, że wpływy rewizjonistyczne w środowisku adwokackim mają bardzo ograniczone możliwości, choć z drugiej strony wcale nie oznacza, że wroga propaganda zrezygnuje z walki o nasze środowisko. Doświadczenie uczy, że będzie ją ona zaostrzać, nasilać, zmieniać jej formy. Dlatego też nie wolno nam bagatelizować nawet pojedynczych wypadków poddawania się psychologicznemu naciskowi, wypadków reprezentowania rewizjonistycznych poglądów czy burżuazyjnych sposobów myślenia. Walka ta będzie się toczyć nie tylko o naszą postawę zawodową, ale również o postawę w życiu społecznym i w działalności samorządowej.

Istnienie w naszym środowisku nielicznych jednostek i grup, których poglądy nie dadzą się pogodzić z funkcją zawodowo-polityczną, jaką spełnia adwokatura, wymagać będzie analizy środowiskowej i organów samorządu. Wszelkie przejawy słabości ideologicznej mogą przynieść poważną szkodę sprawie adwokatury, z czego muszą sobie zdawać sprawę ci, którzy wykonują powierzone im zadanie w imieniu i interesie adwokatury.

Adwokatura polska jest współczynnikiem wymiaru sprawiedliwości socjalistycznego państwa i tak jak każda adwokatura musi służyć interesom ustroju i społeczeństwa, w którym działa. Fakt ten w niczym nie ogranicza uprawnień adwokatury do obrony interesów klienta przy wykorzystaniu dowodów i argumentów wynikających z rzeczowej potrzeby. Nasi ideologiczni przeciwnicy chcieliby jednak uczynić z niektórych adwokatów swoich trybunów, a gloryfikując ich niewłaściwe postawy zawodowe — przeciwstawiać ich organom władzy. Nie na wiele to się zda, bo adwokatura zna dobrze zarówno cel, jak i inspiratorów dywersji ideologicznej.

Rozwój demokracji socjalistycznej nie tamuje rzeczowej krytyki, a podłoża której leży afirmacja ustroju. Tezy podkreślają wyraźnie walor krytyki jako jednej z form kontroli społecznej. Odnosi się to w dużej mierze do działalności adwokatury i jej organów. W szczególności ze względu na samorządność adwokatury, krytyka polegająca na konfrontacji ocen i stanowisk zarówno jednostek, jak i kolektywów pracy i organów może się przyczynić do zmiany postaw jednostek i stylu pracy organów oraz do poprawy organizacji zawodu.

W krytyce tej nie może dominować negacja tego, co jest, bez jednoczesnej próby prezentowania innych postaw i rozwiązań. Nieodzownym warunkiem krytyki musi być jednak dokładna znajomość przedmiotu i przekonanie o zasadności krytyki. Ileż to razy na naszych zebraniach podnosiły się głosy krytyki pod adresem tej czy innej instytucji ustroju adwokatury nie dlatego, żeby problem tego wymagał, ale chyba tylko po to, żeby odwrócić uwagę od istniejących nieprawidłowości. Inny znów głos krytyki uderza w jakąś kwestię, pozornie nawet z pozycji „socjalistycznych”, a w rzeczywistości kryje się za tym co innego: wyraźne dążenie antysocjalistyczne. Jeszcze zaś inny kierunek krytyki to krytyka instytucji i rozwiązań odległych w praktyce od zainteresowań krytykującego, czyniona po to, by zła szukać gdzie indziej, a nie na własnym „podwórku”, nie w miejscu własnego działania. Zdarza się również często, że u źródeł krytyki leży osobiste niepowodzenie lub niezaspokojona ambicja malkontenta, co oczywiście wódec braku obiektywizmu i szczerości pozbawia taką krytykę wartości.

Nie chodzi więc o przedstawioną wyżej krytykę, natomiast chodzi o taką, która rodzi się z potrzeby naprawy błędów, wprowadzenia usprawnień czy zastosowania nowych rozwiązań. W adwokaturze jest na pewno wiele do poprawienia w zakresie pracy jednostek i organów wszystkich szczebli. Wszystko to powinno być przedmiotem krytycznych ocen jednostek i środowisk, początek jednak temu powinna dać ocena faktów z najbliższego otoczenia. W krytyce zawarta będzie kontrola wewnętrzna środowiska, wyrażająca dojrzałość samorządności korporacji. Jakże często brak odwagi członkom zespołu do krytyki i wyciągnięcia właściwych wniosków względem innych członków. Pozostawia się to innym — głównie radom adwokackim. Taki stosunek do błędów i nieprawidłowości w poważnej mierze utrudnia ich usuwanie.

W tej organizacji samorządowej, jaką ma adwokatura, wzajemne oddziaływanie i wewnętrzna kontrola są warunkiem sprawności jej działania. Dlatego dobór kadr wszystkich organów samorządu ma tu szczególnie doniosłe znaczenie. Sposób powoływania władz samorządu oparty na wyborach daje szerokie możliwości do powierzania funkcji samorządowych różnym ludziom, ale jednocześnie daje on możliwości powoływania do samorządu ludzi, którzy wprawdzie cieszą się szacunkiem w swym środowisku, jednakże dość często nie mogą lub nie potrafią realizować tych obowiązków, które na siebie wzięli. W konsekwencji — zamyka to drogę innym do wykazania swej aktywności samorządowej i realizowania interesów adwokatury po nowemu.

Wszystko to nakazuje tworzenie rezerw kadrowych, tak by przy każdych nowych wyborach istniało zaplecze ludzi godnych do piastowania samorządowej władzy. Taka rezerwa kadrowa powinna być w miarę możliwości powiązana z pracą istniejących organów, gdyż powinna ona mieć pewien zasób doświadczenia i wiedzy w sprawach organizacyjnych. Tezy zjazdowe bardzo słusznie zwracają na to zagadnienie uwagę, gdyż doświadczenie wykazuje istnienie poważnych trudności w tym zakresie przy każdorazowych wyborach. Stały dopływ młodych kadr do adwokatury umożliwi wprowadzenie do organów władzy ludzi o nowym, dojrzałym politycznie spojrzeniu na sprawy adwokatury.

Tezy na V Zjazd PZPR, zwłaszcza w tym zakresie, w jakim odnoszą się one do życia zawodowego, organizacyjnego i politycznego w adwokaturze, powinny się stać nie tylko przedmiotem dyskusji, ale powinny być również realizowane. Potrzeba taka wynika z konieczności pogłębiania socjalistycznych form pracy w zespołach, stałego podnoszenia poziomu pracy zawodowej, zwiększenia samorządności organów adwokatury wszystkich szczebli i wzrostu odpowiedzialności każdego członka adwokatury za jej autorytet społeczny.